

SAASTADBRÅTEN - BOLIGER, RYGGE KOMMUNE

KARTLEGGING AV NATURTYPER OG
KONSEKVENSVURDERING AV TILTAKET

12. OKTOBER 2015

Rapport 2015:4

Utførende institusjon: Wergeland Krog Naturkart	Kontaktperson: Ola Wergeland Krog	
Oppdragsgiver: Saastad Gård	Kontaktperson: Per Chr. Saastad	Dato: 12. oktober 2015
Referanse: Wergeland Krog, O.M. 2015. Saastadbråten – boliger i Rygge kommune. Kartlegging av naturtyper og konsekvensvurdering av tiltaket. <i>Wergeland Krog Naturkart Rapport 2015-4</i>: 10 s.		
Referat: Wergeland Krog Naturkart har på oppdrag for Saastad Gård i Rygge ved Per Chr. Saastad, gjort en kartlegging av mulig forekomst naturtyper, sjeldne arter eller naturforekomster i planområdet for en prosjektert utbygging av 5 tomannsboliger med tilførselsveier. Planområdet avgrenses av boligfeltet Saastadbråten i nord og vest og av Saastadskogen i sør og øst. Vegetasjonen er i hovedsak skog som er nylig flatehogd. Området ligger omtrent på toppen av raet og terrenget er flatt med svak helling sørvestover. Hele planområdet består av skogsmark hvor skogen er hogd med unntak for små grupper av ungskog (figur 5). Gran var dominerende art og er det fortsatt i de gruppene med ungtrær som står igjen, ellers innslag av furu, bjørk, osp, selje, gråor, svartor, rogn. Det er ikke rapportert om funn av naturtyper eller spesielle arter fra området fra før og det ble heller ikke gjort noen funn av interesse ved dette feltarbeidet. Det planlagte tiltaket vurderes til ikke å ha negativ effekt for hensynskrevende eller sjeldne arter eller naturtyper. Det anbefales imidlertid at det gjøres en innsats for å fjerne de mest aggressive svartelisteartene som rødhyll og kanadagullris i influensområdet.		
4 emneord: - Saastad Gård - Rygge - Naturtypekartlegging - Biomangfold		

INNHold

1	INNLEDNING	5
2	UTBYGGINGSPLANENE	6
3	METODE	7
4	BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET	8
4.1	Kulturminner.....	8
5	REGISTRERINGER	9
5.1	Kjente registreringer.....	9
5.2	Feltarbeid og nye registreringer.....	9
5.3	Viltområder.....	10
6	VURDERING AV TILTAKET	10
7	AVBØTENDE TILTAK	10
8	REFERANSER	10
8.1	Litteratur.....	10

1 INNLEDNING

Wergeland Krog Naturkart har på oppdrag for Saastad Gård ved Per. Chr. Saastad, foretatt en kartlegging av naturtyper og naturmiljø i forbindelse med prosjektering av 5 tomannsboliger på Saastadbråten i Rygge kommune.

Planområdet avgrenses av boligfeltet Saastadbråten i nord og vest og av Saastadskogen i sør og øst. Vegetasjonen er i hovedsak skog som er nylig flatehogd. Området ligger omtrent på toppen av raet og terrenget er flatt med svak helling sørvestover.

Bevaring av naturmiljø og biologisk mangfold er både lokalt og globalt en stor utfordring. Mange arter viser en urovekkende bestandsnedgang og menneskelig påvirkning har i økende grad vært med på å bestemme denne negative utviklingen. De viktigste årsakene til tap av biologisk mangfold er at leveområdene forandres som en følge av endret arealbruk samt at leveområdene stykkes opp (fragmenteres). Regjeringens miljøvernpolitikk forplikter Norge og sektormyndighetene til å forvalte biologisk mangfold slik at arter, som naturlig finnes i Norge, skal sikres i levedyktige bestander. Ved å kartlegge og forvalte arealene ut fra kunnskap om artenes forekomst og krav til leveområder, kan en i størst mulig grad sikre biomangfoldet. Utover det nasjonale regelverket, samt det moralske ansvaret for å sikre livsgrunnlaget til kommende generasjoner, har vi en rekke internasjonale avtaler som pålegger og forplikter Norge til å ta vare på det biologiske mangfoldet. Rygge kommune er ansvarlig myndighet etter bestemmelsene, og planen er planlagt utført som en detaljregulering (jf. §12-2 PBL).

Kartleggingen vil danne en viktig del av grunnlaget for detaljreguleringen av området. Dette er i samsvar med generelle krav som Naturmangfoldlova stiller for å sikre at det biologiske mangfoldet blir tatt vare på gjennom bærekraftig bruk og vern. Loven inneholder flere viktige prinsipper, bl.a. om at "offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet" (§8).

Denne rapporten har som formål å tilfredsstillte lovfestede krav til kunnskap om hvilke konsekvenser prosjektet vil ha for det biologiske mangfoldet.

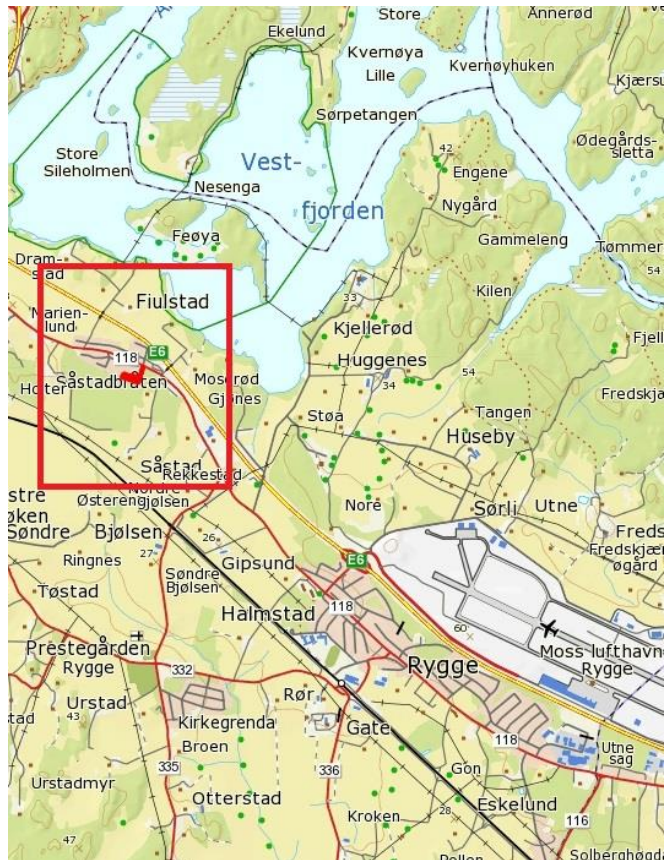

Fig. 1. Oversikt over planområdets beliggenhet vest nordvest for Halmstad og Moss lufthavn Rygge i Rygge kommune. Planområdet er markert med rød strek midt i den røde firkanten.

2 UTBYGGINGSPLANENE

Saastad Gård planlegger å etablere fem tomannsboliger på Saastadbråten i Rygge kommune. Planområdet vil bli en utvidelse av det eksisterende boligfeltet Saastadbråten sørover i Saastadskogen. Utbyggingsplanen omfatter også en tilførselsvei på ca. 270 m som går fra veien Saastadbråten, sørover langs østsiden av planområdet og vinkler vestover på sørsiden av de prosjekterte boligtomtene med avstikkere inn til hver av de fem tomannsboligene. Tomtearealet er på totalt 3,9 daa pluss tilførselsveier. Totalt berørt areal er ca. 4,8 daa. Utkast til situasjonsplan er vist i figur 2 nedenfor.

Fig. 2. Utkast til situasjonsplan.

Fig. 3 Det meste av planområdet er snauhagd og bare noen små grupper med ungskog gjenstår. Fotografert fra øst mot vest. Foto: Ola Wergeland Krog.

3 METODE

Metodikken for kartleggingen bygger hovedsakelig på følgende håndbøker fra Direktoratet for naturforvaltning:

- Viltkartlegging: DN-håndbok 11-1996, revidert internetversjon 2000 (Direktoratet for naturforvaltning 1996)
- Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. utgave 2006, revidert 2007: 1-258 + vedlegg.

Andre viktige kilder som kartleggingen bygger på er «Norsk Rødliste 2010» (Kålås m.fl. (red.) 2010), rapporten «Truete vegetasjonstyper i Norge» (Fremstad & Moen (red.) 2001) samt rapporten «Norsk rødliste for naturtyper 2011» (Lindgaard og Henriksen (red.) 2011) og liste over fremmede arter i Norge – «svartelista» (Gederaas m.fl. 2012).

Innsamlingen av opplysninger om biologisk mangfold har foregått ved:

- Feltarbeid
- Litteraturgjennomgang
- Søk i offentlige databaser (Naturbase, Artskart mfl.)
- Studier av kart (N5/N50) og flyfoto
- Kontakt med fagfolk og enkeltpersoner med naturfaglig kunnskap om området

Kartleggingen av planområdet ble gjennomført ved en kombinasjon av innsamling av kjent kunnskap om området samt feltregistreringer.

De viktigste kilder for kunnskap om naturkvaliteter i et planområde er vanligvis å finne i DNS Naturbase (Direktoratet for naturforvaltning 2015) samt i Artsdatabankens nettjeneste Artskart (Artsdatabanken 2015).

4 BESKRIVELSE AV PLANOMRÅDET

Planområdet er en del av Saastadskogen som er et skogområde på ca. 260 daa omgitt av dyrket mark og boligbebyggelse. Området ligger på det store raet som går gjennom hele fylket og som demmer opp sjøene i ytre Østfold som Vansjø, Vestvannet, Tunevannet mfl.

Området ligger på raets utside (sørside) og heller dermed svakt sørover. Grunnforholdene består av løsmasser (morenemateriale) og det ble ikke registrert fast fjell.

Geologien i området består av granittisk-kvartsdiorittisk biotittgneis med hyppig forekomst av metadoleritt og amfibolitt. Dette er størkningsbergarter i Østfoldkomplekset som igjen er en del av det østnorske grunnfjellsområdet med harde bergarter. Vegetasjonstypen i området er barblandingsskog med stedvis forsumpede partier med gran samt. Innblanding av løvtrær. Området er nylig avvirket med flatehogst og noen god beskrivelse av skogen er vanskelig. Det ble ikke registrert noen tekniske installasjoner i området.

4.1 Kulturminner

Det er ikke registrert hverken førreformatoriske eller nyere kulturminner innenfor planområdet. De nærmeste kjente kulturminnene er en klart markert rundhaug med fotgrøft fra jernalderen 200 m sør for planområdet samt et bosetningsområde fra steinalderen som ligger 200 m øst for planområdet (figur 4.). Informasjonen er innhentet fra Østfold Historielags kartsystem <http://kulturminnekart.no/ostfold>.

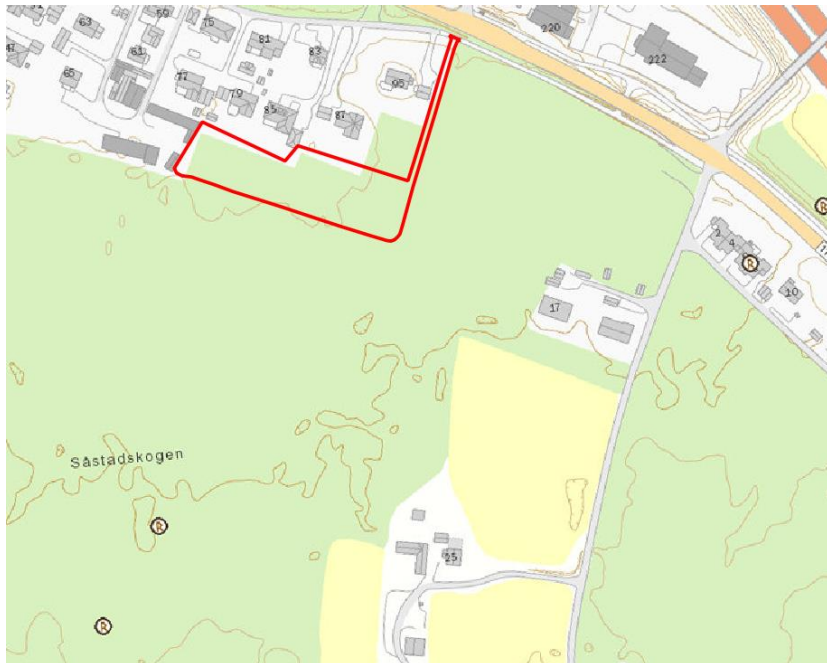

Fig. 4. Det er ingen kjente kulturminner i planområdet. De nærmeste ligger sør og øst for området og er markert med en R. Kilde: <http://kulturminnekart.no>.

5 REGISTRERINGER

5.1 Kjente registreringer

Wergeland Krog Naturkart gjennomførte på slutten av 1990-tallet en kartlegging av biologisk mangfold og vilt i Moss, Rygge og Råde kommuner (Wergeland Krog 2001). Dette arbeidet var en gjennomgang av eksisterende kunnskap om biologisk mangfold, vilt og viltområder i kommunene. Disse dataene er overført til DN's Naturbase, men der foreligger det pr oktober 2015 ingen registreringer fra planområdet. Det foreligger heller ingen observasjoner i planområdet eller i influensområdet som kan ha betydning for dette prosjektet.

5.2 Feltarbeid og nye registreringer

Befaringen ble gjennomført den 12. september 2015. Været ved kartleggingen var delvis skyet oppholdsvær.

Hele planområdet består av skogsmark hvor skogen er hogd med unntak for små grupper av ungskog (figur 5). Gran var dominerende art og er det fortsatt i de gruppene med ungtrær som står igjen, ellers innslag av furu, bjørk, osp, selje, gråor, svartor, rogn. I nordvest opp mot eksisterende bebyggelse er det ei ca. 20 år gammel hogstflate som nå er bevokst med løvtrær - osp er dominerende samt selje, bjørk, eik, ask og rogn. Ei stor gammel rødhyll står her også. Denne svartelistearten er for øvrig spredt over hele hogstflata, både i og utenfor planområdet. Arten er stedvis dominerende art i busksjiktet og oppslag av arten på hogstflata er svært stort. Et lite individ av barlind ble også observert. Skogen var før hogst ganske tett og feltsjiktet er derfor sparsomt utviklet pga. liten

Fig. 5. Den svartelistede arten rødhyll (H1 – høy risiko) finnes over hele planområdet og den er rask til å etablere seg på hogstflater. Foto: Ola Wergeland Krog

lystilgang. Store mengder kvist ligger nå igjen etter hogsten. Blåbærlyng, hårfrytle, ormetelg og smyle finnes her og der hvor det har vært noe mer lys. Einstape, hengeving, åkertistel, bringebær, er vanlige arter på flatene og gråstarr vokser i kanten av kjøresporene. Inntil eksisterende bebyggelse finnes det mange hagerømlinger.

Av innførte arter er det som nevnt et meget stort oppslag av svartelistearten rødhyll over hele planområdet. Kanadagullris vokser spredt i planområdet, vesentlig inn mot eksisterende boliger. Det ble ikke påvist noen arter av spesiell interesse

5.3 Viltområder

Det er ikke kjent at området har betydning for noen spesielle viltarter og planområdet ligger så nærme bolighus at det er uaktuelt som leveområde for mange arter. Saastadskogen er imidlertid et viktig skjul og leveområde for mange viltarter i et ellers intensivt drevet kulturlandskap.

6 VURDERING AV TILTAKET

Slik utbyggingsplanen foreligger pr i dag (fig. 2) er det ikke sannsynlig at tiltaket vil være skadelig for sårbare eller hensynskrevende arter eller naturtyper. En trussel på lang sikt vil være om Saastadskogen bygges ned bit for bit slik at et viktig leve- og skjulområde i kulturlandskapet forsvinner.

7 AVBØTENDE TILTAK

Hele planområdet med tilførselsveier vil bli opparbeidet til hager og veier og naturlig vegetasjon vil bli fjernet. Det anbefales imidlertid at det gjøres en innsats for å fjerne de mest aggressive svartelisteartene som rødhyll og kanadagullris i influensområdet. Både rødhyll og kanadagullris er en innførte arter som har vist seg å kunne ta fullstendig overhånd og kvele all annen vegetasjon i feltsjiktet.

8 REFERANSER

8.1 Litteratur

Artsdatabanken 2015. *Artskart*. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Direktoratet for naturforvaltning, 1996. Viltkartlegging. *DN-håndbok 11* (revidert internettversjon i 2000). 1-60 + 4 vedlegg.

Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. *DN-håndbok 13, 2. utgave 2007*: 1-258 + vedlegg.

Direktoratet for naturforvaltning 2015. Naturbasen. Direktoratet for naturforvaltning. Database for arter og naturtyper. <http://kart.naturbase.no/>

Gederaas, L., Moen, T.L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (red.) 2012. Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012. Artsdatabanken, Trondheim.

Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S. & Skjelseth, S. (red.) 2010. *Norsk rødliste for arter 2010*. Artsdatabanken, Norway.

Lindgaard, A. og Henriksen, S. (red.) 2011. *Norsk rødliste for naturtyper 2011*. Artsdatabanken, Trondheim.

Wergeland Krog, O.M. 2001. *Biologisk mangfold i Moss, Rygge og Råde. Del II - status*. Wergeland Krog Naturkart, Landbrukskontoret i Moss, Rygge og Råde samt Fylkesmannen i Østfold. 186s.